

Saksframlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Kjell Ove Liborg	FE - 233	16/100

Uttalelse til forslag om nytt inntektssystem for kommunene

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
16/008	Formannskap	PS	09.02.2016
16/008	Kommunestyret	PS	18.02.2016

Forslag til vedtak:

1. Høringsfristen er for kort for en så omfattende endring i inntektssystemet.
2. Skiptvet kommune ber om at forslag til nytt inntektssystem omarbeides slik at omfordelingsvirkningene blir mindre dramatiske for mindre og mellomstore kommuner i sentrale strøk og slik at det ikke fører til større forskjeller mellom kommunene i Norge.
 - a. Endringene i basistilskuddet må reverseres da de vil føre til store kutt i den kommunale tjenesteproduksjonen
 - b. Tilbakeføring av en andel av selskapsskatten bør ikke gjennomføres da den vil føre til ytterligere skjevfordeling mellom kommuner og et usikkert inntektsanslag.
 - c. Delkostnadsnøkkel for barnehage bør endres til å gjelde antall heltidsansatte 20 – 44 år i stedet for dagens utdanningsnivå.
 - d. Ordningen med toppfinansiering for ressurskrevende brukere må styrkes slik at en lavere vektig av antall psykisk utviklingshemmede i kostnadsnøkkelene ikke går ut over tjenestetilbudet til gruppen.

Det må lages en konsekvensanalyse av forslaget til nytt inntektssystem da det er stor fare for en reduksjon i tjenestetilbudet i mange kommuner.

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Kommunal- og regionaldept sendte 16.12 ut forslag til nytt inntektssystem for kommuner. Se vedlegg. Forslaget går ut på endringer på fire viktige områder:

1. Forslag om at basistilskuddet, som alle kommuner får i dagens system, reduseres med utgangspunkt i et nytt strukturkriterium basert på reiseavstander for å nå 5000 innbyggere.
2. Endringer i innbyggertilskuddet (kostnadsnøkklene).
3. Endringer i fordelingen av regionaltilskuddene og småkommunetilskuddet.
4. Forslag om å innlemme deler selskapsskatten.

Ad 1. For Skiptvet kommune er det forslag til endring i basistilskuddet som vil ha store konsekvenser

for kommunens inntekter. I dagens system får alle kommunene et likt beløp kalt basistilskudd. Dette er på om lag 13,2 mill. kr. Små kommuner får dermed et langt høyere tilskudd per innbygger enn store kommuner. Tanken bak basistilskuddet er å dekke opp for kostnader som alle kommuner har enten de er små eller store, også kalt smådriftsulempen.

Det er foreslått 3 ulike alternativ som alle baserer seg på anstand i forhold til å nå 5000 innbyggere. Skiptvet kommune vil tape i forhold til alle alternativene siden vår avstand til nærmeste område med 5000 innbyggere er på 7,5 km. I forslaget er det brukt alternativene 13,3 km, 16,5 km og 25,4 km. Ut fra de ulike alternativene vil kommunen tape hhv 4,9 mill kr, 6,25 mill kr og 8 mill kr. Begrunnelsen for dette er at kommuner som ligger nær større enheter kan sies å være frivillig små om de ikke slår seg sammen med en eller flere nabokommuner. Det vises for øvrig til vedlagte notat fra KS som omtaler forslaget nærmere samt virkningstabeller.

Ad 2. Endringer i innbyggertilskuddet er i praksis en gjennomgang av dagens inntektssystem som gjøres stort sett en gang i stortingsperioden. I denne gjennomgangen sees det bla på hvor stor betydning skal antall eldre ha i fordelingen, antall barn under 18 år osv. Mange kommuner har reagert på dagens kostnadsnøkke hvor tilskuddet vektet ut fra hvor høyt utdanningsnivå foreldrene har – jo høyere utdaningsnivå jo større behov for barnehageplass og dermed behov for flere barnehager. En alternativ modell er at kriteriet erstattes med antall heltidsansatte i alderen 20 – 44 år. Skiptvet kommune kommer dårlig ut med kriteriet for utdanningsnivå da andelen barn i barnehage er blant de høyeste i landet tross lavt utdanningsnivå. Vi tror dette kommer av at det er mange arbeidsplasser for personer med lavt utdanningsnivå (under høyskoleniå) innenfor en rimelig pendleavstand og arbeidsledigheten er lav. Det vurderes som et bedre og mer treffsikkert kriterium å bruke antall heltidsansatte.

Forslag til endringer i innbyggertilskuddet gir et lite negativt utslag for Skiptvet kommune med kr 73 per innbygger eller totalt kr 274.000 på årsbasis. For landet som helhet er det større utslag per innbygger for små kommuner enn for større kommuner. Totalt tjener de store kommunene noe på omleggingen og de mindre kommunene taper i omfordelingen av totalt 580 mill. kr.

Ad 3. Når det gjelder regionaltilskudd og småkommunetillegg så er ikke Skiptvet kommune berørt av disse og man går da ikke nærmere inn på forslagene til endringer i disse i denne saken. Disse står omtalt på side 62 – 65 i høringsnotatet.

Ad 4. Det er ikke foreslått endringer i kommunens andel av personbeskatningen og fordelingen av denne/inntektsutjevningen. Men det er foreslått at en andel av selskapsskatten skal tilbakeføres. Selskapsskatten er i stor grad konjunkturavhengig og størrelse på denne er avhengig av hvor man er i Norge. En tilbakeføring av deler av selskapsskatten vil i større grad føre til uforutsigbare inntekter og forskjellene mellom kommunenes inntekter vil bli større. En annen effekt kan bli at hver kommune i enda større grad enn i dag vil ha fokus på å trekke arbeidsplassene til egen kommune og ikke til egen region om man har et samarbeide med andre kommuner om å utvikle felles industriområder.

Vurdering

Rådmannen vil først bemerke at det er en kort høringsfrist for en så stor omlegging av inntektssystemet. Videre så kjenner man ikke fullt ut virkningene av omleggingen når høringsfristen går ut. Dette blir først kjent når revidert nasjonalbudsjett /Kommuneproposisjonen legges fram i mai under forutsetning av det nye inntektssystemet iverksettes fra 2017.

Forslaget omhandler ingen overgangsordning og virkningene vil for Skiptvet bli betydelige og med svært kort tid til å omstille driften. Det ligger en overgangsordning i dagens inntektssystem (Ingar)

hvor større endringer omfordeles over 5 år. Om denne ordningen videreføres i det nye forslaget er ikke omtalt.

Forslaget bærer preg av å tvangssammenslå mindre kommuner som har korte reiseavstander til større befolkningskonsentrasjoner (5000 innb). Inntektsnedgangen blir så stor at mange kommuner vil se seg nødt til være med på en sammenslåing mot kommunens ønske.

Slik rådmannen vurderer konsekvensene ut fra forslaget, vil det måtte gå ut over tjenestetilbudet i de kommunene som blir hardest berørt. For Skiptvet vil en inntektsnedgang på mellom 5 og 8 mill kr fra ett år til et annet medføre betydelige innstramminger. Innstrammingerne vil gå ut over alle områder i kommunen, også tjenesteytingen. Departementet skriver i høringsnotat at «Smådriftsulempen til tjenester vil fortsatt kompenseres fullt ut». Dette vil ikke være realiteten om kommunen får et inntektsbortfall i den størrelsesorden det er her er snakk om.

Tilbakeføring av selskapsskatten vil øke forskjellene i kommunenorge og føre til mer uforutsigbare inntekter. Effekten på lokal stimulering av verdiskapningen antas å ha svært liten effekt.

Rådmannen mener på denne bakgrunn at forslag til nytt inntektssystem for Skiptvet kommune vil få svært store konsekvenser og det anbefales at forslaget må omarbeides for å unngå så store omfordelinger mellom kommunene og som vil komme til å gå ut over kommunens tjenesteproduksjon.

Formannskap - 16/008

FS - behandling:

Lisbeth N Grenager foreslo på vegne av Skiptvet H:

Skiptvet Høyre støtter forslaget til nytt inntektssystem for kommunene utsendt fra Kommunal- og regionaldepartementet 16.12.15

Innstillingen ble vedtatt mot 1 stemme som ble avgitt for forslaget fra Lisbeth N Grenager

FS - vedtak:

1. Høringsfristen er for kort for en så omfattende endring i inntektssystemet.
2. Skiptvet kommune ber om at forslag til nytt inntektssystem omarbeides slik at omfordelingsvirkningene blir mindre dramatiske for mindre og mellomstore kommuner i sentrale strøk og slik at det ikke fører til større forskjeller mellom kommunene i Norge.
 - a. Endringene i basistilskuddet må reverseres da de vil føre til store kutt i den kommunale tjenesteproduksjonen
 - b. Tilbakeføring av en andel av selskapsskatten bør ikke gjennomføres da den vil føre til ytterligere skjevfordeling mellom kommuner og et usikkert inntektsanslag.
 - c. Delkostnadsnøkkel for barnehage bør endres til å gjelde antall heltidsansatte 20 – 44 år i stedet for dagens utdanningsnivå.
 - d. Ordningen med toppfinansiering for ressurskrevende brukere må styrkes slik at en lavere vektig av antall psykisk utviklingshemmede i kostnadsnøkkel ikke går ut over tjenestetilbudet til gruppen.

Det må lages en konsekvensanalyse av forslaget til nytt inntektssystem da det er stor fare for en reduksjon i tjenestetilbudet i mange kommuner.

Kommunestyret - 16/008

ks - behandling:

Lisbeth N. Grenager foreslo på vegne av Skiptvet Høyre og Skiptvet Fremskrittsparti:

Kommunestyret støtter forslaget til nytt inntektssystem for kommunene utsendt fra Kommunal- og regionaldepartementet 16.12.15 da forslaget fjerner urimelige skjevheter i dagens inntektssystem som ikke er oppfyller ønsket om å stimulere til reform i kommune-Norge.

Innstillingen ble vedtatt mot 4 stemmer som ble avgitt for forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet

ks - vedtak:

1. Høringsfristen er for kort for en så omfattende endring i inntektssystemet.
2. Skiptvet kommune ber om at forslag til nytt inntektssystem omarbeides slik at omfordelingsvirkningene blir mindre dramatiske for mindre og mellomstore kommuner i sentrale strøk og slik at det ikke fører til større forskjeller mellom kommunene i Norge.
 - a. Endringene i basistilskuddet må reverseres da de vil føre til store kutt i den kommunale tjenesteproduksjonen
 - b. Tilbakeføring av en andel av selskapsskatten bør ikke gjennomføres da den vil føre til ytterligere skjevfordeling mellom kommuner og et usikkert inntektsanslag.
 - c. Delkostnadsnøkkel for barnehage bør endres til å gjelde antall heltidsansatte 20 – 44 år i stedet for dagens utdanningsnivå.
 - d. Ordningen med toppfinansiering for ressurskrevende brukere må styrkes slik at en lavere vektig av antall psykisk utviklingshemmede i kostnadsnøkkel ikke går ut over tjenestetilbudet til gruppen.

Det må lages en konsekvensanalyse av forslaget til nytt inntektssystem da det er stor fare for en reduksjon i tjenestetilbudet i mange kommuner.

Vedlegg:

Høringsnotat-forslag-til-nytt-inntektssystem-for-kommunene
notat---forslag-til-nytt-inntektssystem
ostfold-okonomiske-utslag jan 2016